

Särskild sammanställning till Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för Fördjupning av översiktsplanen, stadsutvecklingsplan för Haninge stad

STADSPLAN
April 2018

Innehåll

1. BAKGRUND	3
2. HUR HAR MILJÖASPEKTERNA INTEGRERATS I DEN FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLANEN	3
3. HAR SLUTSATSER I MILJÖBEDÖMNINGEN OCH SYNPUNKTER FRÅN SAMRÅD OCH GRANSKNING BEAKTATS I PLANARBETET?	4
4. SKÄLEN TILL ATT PLANEN HAR ANTAGITS ISTÄLLET FÖR DE ALTERNATIV SOM STUDERATS	6
5. ÅTGÄRDER SOM AVSES ATT VIDTAS FÖR UPPFÖLJNING OCH ÖVERVAKNING	7
6. INFORMATION OM ATT ÖVERSIKTSPLANEN ANTAGITS	9
7. MEDVERKAN	9

1. Bakgrund

I samband med att en detaljplan eller översiktsplan antas ska en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken upprättas av den beslutande kommunen. Syftet är att sammanfatta hela miljöbedömningen, det vill säga processen från det att arbetet med planen och miljöbedömningen startade, till det att den färdiga planen och miljökonsekvensbeskrivningen ska antas. Genom att redovisa gjorda överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges allmänheten insyn i processen.

Den särskilda sammanställningen ska redovisa: (MB 6 kap. 16 §):

- Hur miljöaspekterna har integrerats i planen?
- Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats?
- Skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för övervägande?
- Åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför

Den särskilda sammanställningen och översiktsplanen ska göras tillgängliga för dem med vilka samråd skett och de ska även informeras om att planen har antagits. Boverket rekommenderar att sammanställningen finns med som ett utkast inför antagandet av översiktsplanen. Då kan sammanställningen vara en del av beslutsunderlaget och ge stöd för antagandebeslutet på samma sätt som utlåtandet över planen.

2. Hur har miljöaspekterna integrerats i den fördjupade översiktsplanen

Hållbarhetsbegreppet fanns med tidigt i planprocessen som en grundläggande utgångspunkt för planarbetet. Kommunens syfte med den fördjupade översiktsplanen för Haninge stad är att visa på en vision, bärande idéer samt strategier för hur utvecklingen av Haninge stad ska bli hållbar.

Visionen för Haninges stad är "Välkommande och livfulla Haninge". Den är sedan uppdelad i dessa tre bärande idéer som står i fokus genom hela planen:

- Tät och blandad
- Sammankopplad och nära
- Grön och livfull

Dessa idéer bryts sedan ned i delstrategier som i sin tur innehåller stadsbyggnadsprinciper som mer konkret beskriver hur kommunen ska nå visionen för Haninge stad.

Själva miljöbedömningen inklusive miljökonsekvensbeskrivningen har genomförts stegvis och skett parallellt med planarbetet. Slutsatser i bedömningarna har delvis arbetats in och fått påverka arbetet med framtagandet av den fördjupade översiktsplanen för stadsutveckling av Haninge stad. Miljöbedömningen uppfyller både plan- och bygglagens krav på tydlighet i redovisningen av planens innebörd och konsekvenser och miljöbalkens krav på innehåll i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. 12 § miljöbalken.

Arbetet med miljöbedömningen påbörjades inför samrådet av den fördjupade översiktsplanen. Som ett första steg upprättades en behovsbedömning och avgränsning av kommande miljöbedömning. Underlaget som var relativt omfattande benämndes Inledande miljöbedömning för Haninge stad. Detta underlag var ute på samråd samtidigt som fördjupningen av översiktsplanen.

Ett samrådsmöte hölls med Länsstyrelsen i Stockholms län i november 2016. Efter samrådet påbörjades arbetet med MKBn och tillhörande underlagsutredningar. I samband med granskningen av stadsutvecklingsplanen bilades även MKBn.

3. Har slutsatser i miljöbedömningen och synpunkter från samråd och granskning beaktats i planarbetet?

Samråd

Stadsutvecklingsplanen för Haninge stad har varit ute på samråd under tiden 1 december 2016 till den 12 mars 2017. En inledande miljöbedömning (innehöll avgränsning av miljöbedömning samt behovsbedömning) var ute på samråd parallellt med stadsutvecklingsplanen.

På hemsidan www.haninge.se (skapastad.se) har allt material, text, kartor och information om möten varit tillgängligt. Det har även funnits möjligheter att ställa frågor till kommunens tjänstemän vid ett flertal tillfällen i projektkontoret i Haninge C. Inga öppna möten har arrangerats men vid ett par tillfällen har särskilda möten genomförts för intresserade grupper av invånare, rådgivande organ och medarbetare i Haninge kommun som då har bjudits in till möten för att få förslaget presenterat och möjligheter att ställa frågor.

Under samrådet har ca 45 yttranden kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter.

Syftet med samrådet var att förankra, förbättra och förändra samrådsförslaget samt förbereda aktörer inför genomförandet. De synpunkter som inkom har mest handlat om form, språk och innehåll. Många tycker att det är bra att kommunen arbetar fram en helhetsplan för stadskärnan,

att den känns modern och hållbar. Många har också haft synpunkter på hur planen kan förbättras. Några av de vanligast förekommande kommentarerna har handlat om att planen behöver tydliggöra att den har hanterat olika perspektiv som till exempel barn- och äldreperspektivet. Många har tyckt att prioriteringsordningen mellan gång, cykel-, kollektiv- och biltrafik inte varit tydlig nog. Flera har också haft synpunkter på förslaget om en väg genom Eskilsparken.

Förändringar efter samrådet

Under samrådstiden har planförslaget kompletterats med utredningar för trafik, buller, dagvatten och luftkvalitet samt justerats utifrån innehållet i dessa. Stadsutvecklingsplanen har vidareutvecklats med en miljöbedömning som på ett tydligare sätt redovisar planförslagets konsekvenser. Planförslaget har justerats och kompletterats för att bli tydligare och mer pedagogiskt både med underlag från de nya utredningarna och från de yttranden som kommit in under samrådsperioden.

En genomgripande förändring är att visionen justerats så att den på ett bättre sätt uttrycker att Haninge stad är en drivande kraft i södra Stockholmsregionen. Illustrationsplanen har också justerats så att den tydligare visar var tillkommande bebyggelse är tänkt att lokaliseras. För att ännu tydligare markera kopplingen mellan Handen och Brandbergen har även en överdäckning av väg 73 tillkommit.

Granskning

Det reviderade förslaget på stadsutvecklingsplanen för Haninge stad har varit utställt för granskning under tiden 2017-10-02 till 2017-12-01. Syftet var att förankra det reviderade förslaget och att få in eventuella kvarvarande synpunkter. Granskningen omfattade planförslaget och bilagd miljöbedömning.

Planförslaget har skickats på remiss internt till kommunens nämnder, bolag, förbund, rådgivande organ, beredningar och politiska partier i kommunfullmäktige samt externt till statliga och regionala instanser, grannkommuner, föreningsliv, organisationer och de privatpersoner som lämnat yttranden under samrådet.

Under granskningen har 40 yttranden lämnats in och som innehåller synpunkter som bidrar till att stärka planen.

Förändringar efter granskning

Efter granskningen har endast mindre revideringar gjorts av stadsutvecklingsplanen som främst handlar om bearbetningar av kartunderlaget. Inga yttranden rörde i sak miljöbedömningen och tillhörande MKB. Miljöbedömningen har därför inte reviderats efter granskning.

4. Skälen till att planen har antagits istället för de alternativ som studerats

Två målbilder

Stadsutvecklingsplanen innehåller två målbilder, en för 2030 med 7 000 nya bostäder och 30 000 invånare och en för 2050 med ytterligare 10 000 nya bostäder och som mest 60 000 invånare. Istället för att se de två målbilderna som två skilda målbilder med olika typer av markanvändning och innehåll kan de ses som en utveckling över tid. Den utveckling som skett fram till 2030 kommer att fortsätta utvecklas tills målbilden för 2050 uppnåtts. Av denna anledning är planens vision, idéer och inriktningar likvärdiga för de två scenarierna varför dessa inledningsvis presenteras samlat för hela utvecklingsplanen.

För att uppfylla miljöbalkens krav på alternativredovisning beskriver MKB:n konsekvenser utifrån de två tidsatta målbilderna, dvs. en jämförelse av konsekvenserna utifrån det två etappvisa utbyggnader i tid, dvs år 2030 och år 2050. Ett nollalternativ som också ska redovisas i en MKB bör innefatta redan antagna planers tänkta bebyggelseutveckling. I november 2016 antog Haninge kommun en ny översiktsplan (Översiktsplan 2030 – med utblick mot 2050). Nollalternativet i MKBn för stadsutvecklingsplanen har bedömts innefatta den exploatering som översiktsplanen tar höjd för. Eftersom stadsutvecklingsplanen är en fördjupning av översiktsplanen är bebyggelseutvecklingen snarlik i nollalternativet (dvs. en utveckling likt ÖPn) och i stadsutvecklingsplanens (FÖP.ens) förslag. Nollalternativet kan därmed anses vara hanterat inom ramen för de två etappvisa utbyggnaderna som FÖP:en medger.

Sammanfattning av alternativens konsekvenser

Stadsutvecklingsplanen redovisar två målbilder som motsvarar en utveckling av planområdet över tid. Den en för 2030 och den andra för 2050. I samband med antagande av planen antas därmed båda målbilderna. Nedan sammanfattas konsekvenserna samt skillnaderna målbilderna emellan:

Ur ett regionalt perspektiv innebär principen att ”bygga staden inåt” att större sammanhängande grönområden, som är av värde för både biologisk mångfald och rekreation kan bevaras och utvecklas, medan redan exploaterad mark tas i anspråk för ny stadsbebyggelse. Det kan därför anses vara god hushållning att förtäta och sammankoppla Handens centrala delar där infrastruktur, omsorgs- och servicefunktioner, kollektivtrafik med mera redan är utbyggt.

Handen har idag pendeltåget och befintliga busstråk. I planeringen ingår även att studera möjligheterna och förutsättningarna för ny kapacitetsstark kollektivtrafik som förbättrar möjligheterna att resa till bland annat Flemingsberg och andra kommuner västerut, antingen genom spårbunden trafik (spårväg Syd) eller genom nya stombusslinjer. Detta skulle ge en högre

och bättre transportkapacitet och bättre tillgänglighet än idag. De nya invånarna skapar ett bättre underlag för en sådan utbyggnad och både nya och befintliga invånarna i stadskärnan ges därmed förutsättningar till att bli mindre bilberoende, jämfört med idag.

Planområdet kan sannolikt också anslutas till befintligt fjärrvärmenät och till en stor del befintliga tekniska infrastruktur. Sammantaget ger stadsutvecklingsplanen goda möjligheter att begränsa den växande stadens utsläpp av föroreningar och växthusgaser och till minskad energi- och resursförbrukning.

Konsekvenserna mellan de två målbilder som studeras är i vissa avseenden lika och i vissa avseende olika. Trafiken ökar med fler bosatta samtidigt som gaturummen förtätas i högre grad. Detta kan leda till att fler boende utsätts för bl.a. buller och luftföroreningar med målbild 2050 jämfört med målbild 2030. Även de hårdgjorda ytorna ökar med målbild 2050, varför dagvattenbelastningen riskerar öka än mer med målbild 2050, jämfört med målbild 2030. Förutsatt att åtgärder och lösningar för fördröjning, infiltration och rening utförs innan avledning mot recipient genomförs bedöms möjligheter finnas för att skapa en robust dagvattenhantering.

Mer naturmark kommer att tas i anspråk med målbild 2050 samtidigt som fler människor kommer att nyttja grönområdena som blir kvar. Detta leder indirekt till ökat slitage.

Fler boende i stadsdelen skapar bättre underlag för kommersiell och kommunal service samt kollektivtrafiksatsningar, vilket kan minska bilanvändningen lokalt.

För båda målbilderna gäller dock att konsekvenserna till stor del beror av vilka åtgärder man verkställer samt hur bebyggelseområdena utformas i samband med kommande detaljplanering.

5. Åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning

Enligt lagstiftning, 6 kap 12 § miljöbalken, ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för ”de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför”. Uppföljningen har stor betydelse för syftet med miljökonsekvensbeskrivningar och för att det långsiktiga målet om att en hållbar utveckling ska uppfyllas. Viktigt att notera är att både den förutsedda och den oförutsedda miljöpåverkan ska följas upp.

Uppföljning kan ske i samband med att kommunen tar ställning till planens aktualitet. Som underlag för detta kan bl.a. inhämtade uppgifter om miljöförhållandena och befolkningens hälsotillstånd vara viktiga. Uppföljning av den fördjupade översiktsplanens påverkan på människa

och miljö kan indirekt följas upp genom det efterföljande arbetet i kommunen, med bl.a. detaljplaner, eventuella tillstånd och lov samt miljökonsekvensbeskrivningar kopplat till dessa.

I arbetet med miljöbedömningen har identifierats behov av ytterligare utredningar och planeringsinsatser. Nedan ges exempel på vilka frågor som bör studeras i efterföljande detaljplaneskede för att säkerställa att den fortsatta utbyggnaden och utformningen av Haninge stad görs med hänsyn till människors hälsa och miljön:

- Fördjupad studie över luftföroreningar i de gaturum där förtätningen innebär trängre och slutnare gaturum kombinerat med hög trafikföring. I dessa gaturum finns risk att PM10 och NO2 överskrids.
- Riskanalyser tas fram för de detaljplaner som medger bebyggelse inom angivna riskavstånd.
- Bullerutredning inför fortsatt detaljplanering för att säkerställa god ljudnivå vid både nya och befintliga bostäder samt övriga känsliga miljöer såsom skolgårdar, förskolor, vårdinrättningar etcetera.
- Anpassning av bebyggelsens utformning/struktur i de delar som bedömts vara särskilt känsliga med avseende på kulturhistoriska bebyggelsevärden.
- Fördjupad studie över dagvattenhantering, bland annat med avseende på föroreningsmängder och olika delområdets höjdsättning.
- Utformning av offentliga miljöer samt gång- och cykelstråk med avseende på rekreation, trygghet och tillgänglighet.
- Strandskyddet behöver upphävas alternativt behöver dispens sökas i samband med anläggande av ny strandpromenad.
- Utformning av tillkommande bebyggelse med avseende på områdets ekologiska spridningssamband och ekologiska värden.
- För att stärka den idag försvagade spridningszonen mellan kilarna samt tillförsäkra att grönområden och parker i mer tätbebyggda delar bevaras och stärks måste fortsatt detaljplanering säkerställa att bebyggelsens utformning och struktur medger gröna kopplingar genom området, såsom exempelvis trädplanteringar, stadsodlingar, buskskikt, parker och gröna gårdar.

I Boverkets handbok ”Miljöbedömning för planer och program – en vägledning” (Boverket mars 2006) anges att det kan vara svårt att i översiktsplaneskedet exakt ange hur uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan ska ske. I Naturvårdsverkets ”Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program (Naturvårdsverket, november 2008) anges följande: ”Det yttersta ansvaret för uppföljningen har den kommun eller myndighet som beslutat om antagandet av planen eller programmet. Det inbegriper även det ekonomiska ansvaret (MB 6 kap 18§, prop 2003/04:116 s.44). Själva genomförandet av uppföljningen kan dock helt eller delvis utföras av en konsult eller verksamhetsutövare.”

6. Information om att den fördjupade översiktsplanen antagits

Enligt 6 kap. 16 § miljöbalken ska den särskilda sammanställningen och översiktsplanen göras tillgängliga för dem som deltagit i samrådet. När planen vunnit laga kraft informerar Haninge kommun om antagandet genom att lägga ut den antagna fördjupningen av översiktsplanen på kommunens webbplats. Där läggs även denna särskilda sammanställning. Protokollet från kommunfullmäktige om planens antagande sätts upp på kommunens anslagstavla. Myndigheter kommer att informeras genom brev (e-post) om att översiktsplanen har antagits.

7. Medverkan

Den särskilda sammanställningen har tagits fram av Pernilla Troberg (Iterio AB).